

Undersökning av levnadsförhållanden för människor med funktionshinder

- Om Socialstyrelsens uppbyggnad av ett system för uppföljning

Representant för sjulänsregionen vid samverkan med Socialstyrelsen
anita.nyquist@liv.se

Verksamhetsutvecklare, Barn- och ungdomshabiliteringen, Landstinget i Värmland

Levnadsförhållanden

”Individens förfogande över resurser att, under givna förutsättningar, medvetet kontrollera och styra sina levnadsvillkor”

(Richard Titmuss 1958)

Livsområden som ofta undersöks vid levnadsförhållandestudier är: boende, hälsa, trygghet, sociala relationer, arbete och ekonomi

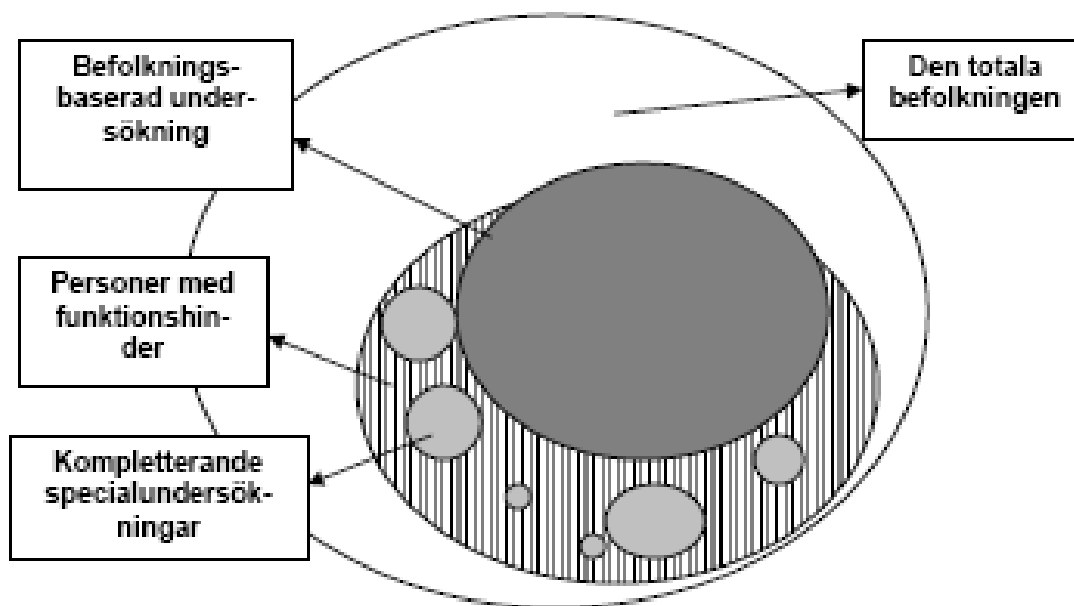
Nationell handlingsplan för handikappolitiken (prop 1999/2000:79)

- Identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder**
 - Förebygga och bekämpa diskriminering av människor med funktionshinder**
 - Ge barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder förutsättningar för självständighet och självbestämmande**
 - Socialstyrelsen är en av flera myndigheter med särskilt sektorsansvar för att uppnå dessa mål**
-

En modell för att beskriva levnadsförhållanden för människor med funktionshinder

- Rapport publicerad av Socialstyrelsen i maj 2007 (2007-131-34)
 - Modellen ska vara klar 2009
 - Befolkningsbaserad enkätundersökning
(komplettera befintliga och planerade stabila undersökningar)
 - Registerstudier
 - Specialstudier
 - Tematisk rapport vart 4:e år (jfr Social rapport, Folkhälsorapport)
 - Årligen enklare uppdatering av data
-

En modell för att beskriva levnadsförhållanden för människor med funktionshinder

Figur 2. Illustration av den föreslagna modellen för beskrivning av levnadsförhållanden för personer med funktionshinder.

Områden för kompletterande specialstudier

- Små och mindre kända funktionshinder**
 - Barn och äldre med funktionshinder**
 - Personer med psykiska funktionshinder**
 - Personer med kognitiva funktionshinder**
-

Bakgrund till sjulänsregionens samverkan med Socialstyrelsen

- **Samverkansnämnd för sjulänsregionen**
 - **Området habilitering och hjälpmedel, förvaltningschefsgrupp och utvecklingsgrupp**
 - **Uppdrag till utvecklingsgruppen att utveckla sätt att följa levnadsvillkor för personer med funktionshinder i regionen**
 - **Tillsattes en grupp av representanter för habilitering och samhällsmedicin**

AnnMari Sarland Sörmland	Thomas Falk Örebro
Katrin Pontynen-Broström Örebro	Ola Westin Gävleborg
Anita Nyquist Värmland	Thomas Svensson Sörmland
 - **Första träff i maj 2007. Veckan innan kom Socialstyrelsens rapport om en modell för att beskriva levnadsförhållanden för människor med funktionshinder.....**
-

Utgångspunkter för specialstudier

- Inriktning i första hand på barn och unga och deras familjer**
 - I förlängningen finns tanke om att fånga utveckling i ett livsloppsperspektiv**
 - Barn och unga ska i så stor utsträckning som möjligt själva uttala sig**
 - Resultaten ska möjliggöra jämförelser med den övriga befolkningen men även belysa speciella villkor för barn, unga och deras familjer**
 - Undersökningarna ska vara stabila över tid och bör kombinera kvantitativa och kvalitativa metoder**
-

Samverkan SoS och sjuhälsa kring specialstudierna

- **Avgränsning av funktionshindergrupper som i första hand ska komma ifråga för specialstudier**
 - **Avgränsning av vilka levnadsvillkorsparametrar som specialstudierna ska omfatta**
 - **Metodutveckling (hösten 08, våren 09)**
 - **Urval**
 - **Pilotstudier (våren, hösten 09)**
 - **Ansvariga på Socialstyrelsen: Karin Flyckt och Lars Grönvik**
-

Möjlig avgränsning av grupper att börja med

- Barn och unga med flerfunktionshinder och deras familjer**
 - Barn och unga med autismspektrumstörning och deras familjer**
 - Barn och unga med intellektuella funktionsnedsättningar och deras familjer**
-

Möjlig avgränsning av vad som ska undersökas (koppling till ICF)

- ***Kroppsfunktion:*** Ska det inte fokuseras på men några särskilda aspekter bör fångas upp såsom exempelvis sömn, smärta, syn, hörsel, nutritionsfunktioner

 - ***Aktivitet och delaktighet:***
Perspektiv aktivitet eller delaktighet avseende olika kategorier bör väljas. Det huvudsakliga perspektivet bör dock vara delaktighet. Följande kategorier är viktiga:
Allmänna uppgifter och krav (företa mångfaldiga uppgifter, genomföra daglig rutin, hantera stress och krav)
Kommunikation (ta emot meddelanden, uttrycka sig, konversera och diskutera)
Förflyttning
Personlig vård
Hemliv
Mellanmänniska relationer
Viktiga livsområden (lek, utbildning, arbete/sysselsättning, ekonomiskt liv samt samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv)

 - ***Omgivningsfaktorer:***
Nedanstående kategorier är viktiga att lyfta fram både vad gäller i vilken mån de är stödjande och/eller hindrande:
Produkter och teknik (ex läkemedel, hjälpmedel, byggnader)
Personligt stöd och personliga relationer (familj, vänner, yrkesutövare)
Attityder
Service, tjänster, system och policies
-